

Петрикiна О.В., Матвійчук В.І.

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Підприємства вступають у фінансові відносини для отримання прибутку, завдяки формуванню та використанню фінансових ресурсів. Оптимальна структура та ефективне використання яких є умовою успішного функціонування будь-якого підприємства.

Формування фінансових ресурсів з різних джерел дає можливість підприємству своєчасно інвестувати кошти в нове виробництво, забезпечувати у разі необхідності розширення і технічне переозброєння діючого, фінансувати наукові дослідження, розробки та їх впровадження. Ресурси підприємства є необхідною умовою функціонування підприємства та здійснення процесу розширеного відтворення на всіх його стадіях і у всіх формах. В економічній літературі існує багато визначень фінансових ресурсів підприємств. Проаналізувавши деякі, можна зробити висновок, що фінансові ресурси - це сукупність власних грошових доходів і надходжень, призначених для виконання фінансових зобов'язань підприємства, фінансування поточних витрат і витрат, пов'язаних з розширенням виробництва. Якщо показати відповідність фінансових ресурсів балансу підприємства, то ними є всі активи підприємства: необоротні, оборотні.

Джерелами формування ресурсів є власні та залучені кошти. До власних належать: статутний фонд, амортизаційні відрахування, валовий дохід та прибуток, тобто всі грошові кошти на рахунках та у касі, які належать підприємству. До залучених - отримані кредити, пайові та інші внески, кошти, мобілізовані на фінансовому ринку (рис. 1).

Не менш важливим джерелом поповнення власних фінансових ресурсів є амортизація. Однак, у сучасних умовах господарювання вона втратила реальну можливість впливати на підвищення результатів господарської діяльності підприємницьких структур, через відсутність чіткої амортизаційної політики в державі, яка не сприяє накопиченню достатніх коштів для повного відтворення основних виробничих фондів. Амортизація відображає лише ступінь зносу основних фондів. Кошти амортизаційного фонду, за цільовим призначенням, використовуються лише підприємствами державної форми власності.

Підприємства недержавних форм власності здійснюють відтворення основних засобів за рахунок прибутку, що залишається в їх розпорядженні після сплати обов'язкових платежів.

Усе це змушує підприємства виявляти ініціативу та винахідливість, нести відповідальність за формування фінансових ресурсів, бо саме від величини фінансових ресурсів залежать темпи зростання виробництва та соціально-економічний розвиток підприємства. Наявність фінансових ресурсів, їх ефективне використання визначають фінансове благополуччя підприємства: платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість.

На формування та використання фінансових ресурсів підприємств вплива-

ють різноманітні чинники, які по відношенню до суб'єктів підприємницької діяльності доцільно поділяти на внутрішні (несистематичні) – пов'язані безпосередньо з діяльністю окремого підприємства та зовнішні (систематичні) – не пов'язані з діяльністю окремого підприємства.

До внутрішніх чинників можна віднести:

- рівень досконалості фінансової структури підприємства (деталізація фінансових завдань);
- якість організації управління фінансовими ресурсами;
- налагодження роботи з посередницькими організаціями, забезпечення зв'язку збутової стратегії із виробничою;
- позиціонування, вибір сегментів ринку згідно виробничих можливостей;
- аналіз існуючого ринку продукції;
- якість фінансового, управлінського та податкового обліку;
- здійснення цінової політики виходячи із затрат на виробництво, пошук шляхів їх зниження, аналіз цін конкурентів;
- загальна оцінка ефективності функціонування виробництва та узгодження його із фінансовим планом підприємства;
- визначення критеріїв відповідності кваліфікації персоналу займаним посадам згідно організаційної структури, делегування повноважень, визначення межі відповідальності.

До зовнішніх чинників слід відносити:

- інфляцію;
- зміну ціни на ресурси;
- зміну політичного курсу влади;
- зміну правового поля;
- стан розвитку фінансового ринку;
- стан економіки в цілому.

Усі вище перераховані чинники мають вплив на формування та використання фінансових ресурсів через регулювання структури та потужності різноманітних фінансових джерел. Так зменшення собівартості за умов стабільності інших факторів виробництва та реалізації продукції приведе до збільшення прибутку організації і, як наслідок, до збільшення обсягу її фінансових ресурсів.

У процесі формування фінансових ресурсів підприємств важливу роль відіграє їх збалансованість і визначення оптимальної структури їхніх джерел. Їх структура постійно змінюється під впливом різноманітних факторів, а саме зростання питомої ваги коштів залучених із зовнішніх джерел, і в першу чергу, частки кредиторської заборгованості, яка спричиняє систему неплатежів та приводить до зниження інвестиційних можливостей підприємницьких структур. Загалом, слід уникати як неконтрольованої кредиторської заборгованості, що призводить до погіршення платоспроможності підприємств, так і надлишкових власних фінансових ресурсів, що можуть сповільнювати виробничий розвиток через надмірне резервування накопичень і відволікання їх із виробничого процесу.



Рисунок 1 - Формування та види фінансових ресурсів підприємства. [2, с.135]

Встановлення оптимального співвідношення фінансових ресурсів впливає на вирішення питання підвищення ринкової вартості підприємства і залежить від показників - чистої рентабельності власних коштів та норми розподілу прибутку на дивіденди.

Усе вище назначене дає підстави стверджувати, що формування управління та регулювання фінансовими ресурсами - складна справа, яка потребує від усіх служб та керівників підприємств здійснення складних і трудомістких розрахунків, прийняття управлінських рішень щодо здійснення перетворень та оптимізації діяльності підприємства.

Отже, удосконалення управління фінансовими ресурсами підприємств слід розглядати як один із головних чинників підвищення ефективності будь-якої виробничо-господарської діяльності. Від цього залежить поліпшення позиції підприємства в конкурентній боротьбі, його стабільне функціонування та динамічний розвиток.

Література

1. Марченко А. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів // Фінанси України. – 2002. - №9. – С. 102-108
2. Стецюк П.А Економічна суть фінансових ресурсів// Фінанси України. – 2007р - №1. – с.129-144
3. Хрущ Н. /Аналіз та оцінка рівня прибутковості фінансових ресурсів підприємства.// Економіст.- 2007.- №7.- с. 28-31.
4. Гринькова В. М., Коюда В. О. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2004. – 424 с. – (Вища освіта XXI століття).